(1)

॥श्रीरामविजय[illegible]ध्यायप्रारंभः॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(2)

श्रीगणेशायनमः॥ संतमंडळिबैसलिथोर॥ बृहस्पतिजैसेचतुर॥ आलोंसाहित्यसुमनाचेहा
॥१॥ र॥ गुंफोनगळांघालुंत्यांचे॥१॥ अनर्घ्यशब्दप्रकाशवंत॥ त्याचेग्राहिकचतुरपंडित॥ वि
शेषरघुनाथभक्तविरक्त॥ प्रेमभरेंडुळति॥२॥ मतिमंदश्रोताबैसतांश्रवणि॥ तरिग्रंथरसजा
यवितळोनि॥ जैसेंभस्मामाजिनेउनि॥ व्यर्थअवदानघालिजे॥३॥ रत्नपरिक्षाकरितिच
तुर॥ तेथेंगर्भांधयेवितिसाचार॥ गायनऐकतिप्रज्ञाननर॥ परिबधिरतेथेंविटति॥४॥
कमळसुवासरेविभ्रमर॥ परितेसुखनजाणेदर्दुर॥ हंसघेतिमुक्ताआहार॥ परितेंबका
शिप्रासनाहिं॥५॥ दुग्धदोहुनतेंदिईतर॥ गोचिडतेथेंअहोरात्र॥ परितयाशिप्रासरुधि
र॥ तेणेंक्षिरमतिमंदतो॥६॥ किंवसंतकाळिंकोकिळा॥ पंचमआळविरसाळा॥ समिपका ॥१॥
गवसतिसकळा॥ परित्यांसहिरसनकळे॥७॥ बकाहकगर्जनाकरितगगनि॥ मयोरना

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

२५

चलिपुष्पसरोनि॥ परित्ते ककाराषभानि॥ नेणिजे जैशिसर्वथा॥८॥ चकोरस्वद्रामृतशेवि

लि॥ परिलेकळाकुःकुटनेणति॥ ह्मणोनि श्रोतामंदमति॥ सहसाहिनभेटावा॥९॥ श्रोता

भेटलिया चतुर॥ ग्रंथरससमाजे अपार॥ जैसाविरसंघर तांथोर॥ रणचात्रिं रंगभरे॥१०॥ अ

सोयकादशअंति॥ चित्रकुटिराहिलारघुपति॥ सुदर्शगंधर्वनिर्म्मिलि॥ कागरुपें उथ्थीर

ला॥११॥ उपरिसिंह्रांवलाकनेआनं॥ श्रो[illegible]साविमागिलकथा॥ दशमाळभारेशिभरथल

लतां॥ चित्रकुटासमिप आला॥१२॥ तवं [illegible] भुधर अवतार॥ चित्रकुटाखालें सौमित्र॥

फळेंवेचितांदळभार॥ गजरें येतांदेखिला॥१३॥ वाळखिला आपुलाध्वजसंकेत॥ आले

कळले शत्रुघ्नभरत॥ ह्मणकैकेनेपाठविले येथार्थे॥ वनिरघुनाथवधावया॥१४॥ हेयुथ्था

सआलेयेथ॥ हें जरिरघुपतिसकरं श्रत॥ तरिहे हिंगोष्टअनुचित॥ युध्यअतुलकरिनमि॥१५॥

(3)

माझारामयेककावनि॥ हृदढभार आलेसिध्धकरोनि॥ तरिजैसावणवालागलावनि॥ तैसें ज्ञा
॥२॥ किनहो न्यहें॥१६॥ रविच्याकिर्णाविरिदेखा॥ केशाच्चद्रतिपिःपतिका॥ कमोलविद्रुमस्य
का॥ केशिगिकवेळनेणवे॥१७॥ चद्रानखळयाचिचशिरिं॥ पतंगजैसानृत्यकरि॥ उष्णनाभि
च्यातंतुभीतरि॥ वारणकेसाबांधवे॥१८॥ तृणपाषाणकरुन॥ केसाबांधवेरुपंचानन॥
द्विजेद्रासनाकिधरुन॥ केशिनेईल आ[illegible]॥१९॥ दिपाचेंतेजदेखोन॥ केसाआल्हादेल
चंडकिर्ण॥ तैसामिविरलक्ष्मुमण॥ केसा[illegible]कानयेशापावति॥२०॥ भारदेखोनसमिप॥ क्षण
नलागतांचढविलेचाप॥ बाणसोडितनृप॥ सख्यरहितसेकाकिं॥२१॥ वाटेशिगडगड
तिव्याघ्र॥ भोकतिजैसेअजांचेभार॥ तैसेंसोळापक्षेदळसमग्र॥ भयातुरजाझाले॥२२॥ ॥२॥
त्याबाणाचेंकाूरावयानिवारण॥ विरसरसावलाशत्रुघ्न॥ दोघांचेंसमानसंधान॥ बाणें

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule

3अ

बाण तोडिलि॥२३॥ येक चंद्र येक मित्र॥ किं रमावर आणि उमावर॥ येक मेरु येक मांदार॥
युध्यालागिं मिसकले॥२४॥ येक समुद्र येक निराळ॥ येक दावाग्नि येक वडवानळ॥ किंग
दा आणिं चक्र निर्मळ॥ विष्णु आयुधें सोडिलि॥२५॥ येक वासुगि येक भोगींद्र॥ येक वशिष्ठ
येक विश्वामित्र॥ तैसे शत्रुघ्न आणि सौमित्र॥ बाण सोडिलि परस्परें॥२६॥ येक येकावरि
सोडिलि बाण॥ तेवरच्यावरि उडवितसे सुपर्ण॥ तपें बाण मंडप जाला सघन॥ चंडकिर्ण
न दिसे॥२७॥ राम नामें बिंझांकित॥ बाण सुटति सुतेजवंत॥ रघुनाथ नामें गर्जेत॥ सु
सात्त च येताति॥२८॥ बाट वोडवला प्रळयकाळ॥ सकळ वनचरां सुटला पळ॥ ऋषे
श्वर पळति सकळ॥ कडे वेघती पर्वताचे॥२९॥ सांडोनि गुंफा तपश्चरण॥ पळति आ
पुले जिव घेउन॥ येक धांवलि धायादारुन॥ मुर्छा येउन पडताति॥३०॥ येक ह्मणति रा

येकक्षणातिराक्षससकळ॥ आलेरामावरि तुंबळ॥ यणेमखरक्षणिराक्षससकळ॥ विसको
॥३॥ टिनिवटिले॥३१॥ तेंवैरस्मरोनिअंतरिं॥ सत्यरु आलेराघवावरि॥ आतांसौमित्राविकैं
विउीरि॥ अनर्थनिर्धारिं वोडवला॥३२॥ जसो ऋषेश्वरसमस्त॥ आलेजेथेंरघुनाथ॥ गो
ष्टिसांगतीबाबडिवळत॥ संकेतदावितियेकसरें॥३३॥ येकदुरोनमारितिहाका॥ वेगेंपळ
तिऋषिकन्यका॥ आतांयुद्धविवरिंलपविका॥ रघुनायकाउठवेगिं॥३४॥ नभरेजोंअर्ध
निमिष्य॥ तोंचढविलेश्रीरामेंधनुष्य॥ जेसाउगवलाचंडांश॥ गुंफेबाहेरलेविंआला॥३५॥
ऋषिंसह्मणेअयोध्यानाथ॥ तुह्मिमनिनकरावेंदुश्चित्त॥ काळहिविघ्नकरुंआलिया
यथार्थ॥ खंडविखंडकरिनबाणिं॥३६॥ पडत्याआकाशादेईनधिर॥ रसातळाउर्वि ॥२॥
जातांकरिनस्थिर॥ तुह्मिसमस्तबेसाथरनिधिर॥ ब्रह्मचर्चाकरितपें॥३७॥ अथवाकरावेंवेदा
ध्यायन॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

६अ न्यायंमिमांस तारव्य ज्ञान॥ पातांजळ अथवा व्याकर्णे॥ हे चचर्चो कराजि॥३५॥ असो पाठिशि घा
लोनि ब्राह्मण॥ पुढें चालिला रघुनंदन॥ तों ध्वजचिन्हीं वोळखिला भरथ॥ लक्षुमणापाशिं शि
सानाथ॥ शत्रुघ्न बाण टाकितसे॥३९॥ आपुलें भरिकारणें उसकौठित॥ सद्गदित जाला भर
थ॥ लक्षुमणापाशिं शिसानाथ॥ क्षण न लगतां मा तठा॥४०॥ मग ह्मणे सैमित्राशि॥ बोर भरथ
आ लाभेटिशि॥ तुं किं मर्थे त्यासि युध्य करिशि॥ पाहा मानशिं विचारोनि॥४१॥ ऐसें बोल
तां राजिवनेत्र॥ परि विरश्री येनें वेष्टिला सौमित्र॥ तो सोडितो न राहे चिशर॥ मग रघुविरका
य करि॥४२॥ हातिंचें धनुष्य हिरोनि॥ श्रीरामें घेतलें तेचिक्षणिं॥ सौमित्र लागला चरणिं॥
हांस्यवदन करोनियां॥४३॥ श्रीरामें वारिता फणिपाळ॥ जवचेंबि नळलें बाण जाळ॥ जैसें
निजज्ञान ठसावतां ता काळ॥ मायाप ळेडे जविंविरें॥४४॥ भरतासहित अयोध्या जन॥

सर्वि विलोकिला रघुनंदन॥ जैसि निशा संपत्तो चंद्रकिर्ण॥ उदयाचळिं विराजे॥४५॥ तों भरथा
॥४॥ शिनथरवेंथिर॥ प्रेमें थांव घेतलिस त्वर॥ वाटे शिसाष्टांग नमस्कार॥ वारंवार घालितसे
॥४६॥ किं बहुतां दिवस माता गेलि॥ ते बाळक समिप देखिलि॥ किं गाय वनिं हुन परतलि॥
वछें आटोपिलि धावोनियां॥४७॥ किं क्षि देखोन त्वरित॥ थांव घेत जैसा क्षुधार्थ क्रो
स॥ किं भागिरथि समिप तृषाक्रांत॥ जें विं धाव सउष्णकाळिं॥४८॥ किं सफळ देखोनि दि
व्य द्रुम॥ झेपावति जैसे विहंगम॥ भरथें धावोनि तैसाच राम॥ चरणसरोजिं स्पर्शिला
॥४९॥ जैसा लोभि जिवें धरि धन॥ तैसे भरथें धरिले चरण॥ नयनोदकें करून॥ केलें
क्षाळण रामपायां॥५०॥ मग उचलोनियां दोहि करें॥ बंधु ह्रिदईं धरिले आदरें॥ जैसा ॥४॥
जयंत पुत्र सहस्रनेत्रें॥ प्रिति करोनि आलिंगिला॥५१॥ किं क्षिरसागरिं लहरिया उठलि॥

5A

डौरुयाये कां तयेकमिळति॥ किं वेदांतशास्त्रें च्याश्रुति॥ ऐक्या येति परस्परें॥५२॥ जैसा आठे
गिला भरथ॥ तों शत्रुघ्न लोटांगण घालित॥ परमप्रिति रघुनाथ॥ आलिंगन तयातें॥५३॥ स
कळ अयोध्येचे ब्राह्मण॥ रामा सभे टतिप्रितिन रत॥ सर्वदळ भार प्रजा जन॥ कोरिलि नमनरा
मासि॥५४॥ लक्षुमण भरथ शत्रुघ्न॥ परस्परें दे आलिंगन॥ मग सुमंत प्रधान येऊन॥ रामच
रण वंदितसे॥५५॥ मग सुमंत ह्मणे रघुराया॥ येथें वशिष्ठ आणि आलिया माया॥ तंव त्या दश
रथ कुळवर्या॥ धीर न धरवे ते काळिं॥५६॥ समोरा चालिला रघुनंदन॥ भोंवतें फार अयोध्या
जण॥ जैसा कां वेदोनारायण॥ अनेक श्रुतिन वेष्टिला॥५७॥ येउनियां वशिष्ठाजवळि॥ रामें
गुरुचरण वंदिले भाकिं॥ जैसें मदनदहनाचे चरण कमळिं॥ स्कंद ठेवि मस्तक॥५८॥ तों कौश
ल्या सुमित्रा माता॥ त्यांसि वहनें जवळि देखतां॥ समिप रघुनाथ येतां॥ उतरलि खाल त्या दोघि जणि॥
॥५९॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

कौशल्येचेचरणिमस्तक॥ठेउनबोलेरघुनायक॥म्हणेसुखिकिंममजनक॥श्रीदशरथदयाब्धि॥
॥५॥ ॥९०॥ सोंजालायकविकळोक॥रुदनकरिजनसकळ॥सुमित्रेकौशल्येसिदुःखकल्लोळ॥
नाहिंपारत्यातें॥९१॥वशिष्टम्हणेरघुनाथा॥तुझावियोगनसाहेदशरथा॥रामरामस्मरण
करितां॥मोक्षपंथाप्रतिगेला॥९२॥कैसेंवचनऐकतांकानि॥करुणासागरमोक्षदानि॥विम
ळांबुधाराश्रवतिनयनि॥लक्षणिचरि[illegible]॥९३॥स्पुदस्पुंदोनविलापेथोर॥पितयालागिं
करिरघुविर॥म्हणेपुर्णसत्याचासागर॥दशरथविरप्रतापि॥९४॥ज्यान्विंयुध्यान्विंठेव॥
पाहातांमानवतिइंद्रादिदेव॥वृषपर्वा[illegible]दिसर्व॥दैत्ययुध्दिंजिंकिले॥९५॥श्रोतेम्हणति
नवलयेथ॥पुराणपुरुषरघुनाथ॥तोशोकार्णविपडिलाहेमात॥असंमतदिसतसे॥९६॥जो ॥९॥
जगद्वंद्यआत्माराम॥जोकोंविश्वबिजफळांकितद्रुम॥तोशोकाकुळितपरब्रह्म॥पितया

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

6A

लागिं कां ह्मा ला॥६७॥ विष कढके विं आ ला सागरा॥ तुरु तां व्यापिरोहिणिवरा॥ नागभुषित मृज
णिवरा॥ सर्प बाधा केवि जालि॥६८॥ चिंतामणि केविं दारिद्रें व्यापिला॥ कल्प रक्ष केविं निर्फळ जा
ला॥ त्रय ळयाग्नि चे डोळां॥ अंधत्व केविं पातले॥६९॥ वकादे तत्र स्यो त्तर॥ श्रोते हो ऐका जिसाद
र॥ पुर्णब्रह्मानंद रघुविर॥ मानव लोकिं अवतरला॥७०॥ जगद्गुरु जो देवाधिदेव॥ परि द्दावि
माया लाघव॥ अवतार कारण त्रिविध॥ लोकिं भावदाविला॥७१॥ नटजो जो धरि वेश॥ वरि
संपादणि करि विशेष॥ या लागिं जगदात्मा आदिपुरुष॥ दाविजा वेश समयाचा॥७२॥ ऐशि
उघडितां शब्द मांदुस॥ गुणग्राहिक श्रोते पावले संतोष॥ निःसंदेह निःशेष॥ जेविं तमनासे
सुर्योदइ॥७३॥ किं वैराग्यें निरसे काम॥ किं ज्ञानें वितळे जे विभ्रम॥ जैसा निधान लुन परम॥
दारुणसर्प पळाला॥७४॥ करितां संशयाचें निवारण॥ मागें राहिलें अनुसंधान॥७५॥ तरि

(४)

येगोष्टि हीसदुषण॥ सर्वथा नठेवावें॥७५॥ यासामाजि लागलाहुरळ॥ तोकाढावया लागेवेळ॥
॥६॥ किं अनध्यायामाजि रसाळ॥ वेदाध्ययन राहिलें॥७६॥ चोरवाट चुकेवावयापुणे॥ अधिक
लागलायकदिन॥ तरि तेगोष्टिसदुषण॥ कदांसज्ञान नठेविति॥७७॥ रात्रिमाजि सकळैरा
हाति॥ परिसुर्य उगवतां सवेंचचालति॥ [illegible]यसपांथिकबैसति॥ परिसवेंचि जाति निजमार्गें॥
॥७८॥ समुद्राचें जरलेवोहुटे॥ सवेंच मर्यादा [illegible] दाटे॥ किं चपळ तुरंग चपेटे॥ विसावा घेउ
नमारुति॥७९॥ तेविं परिसा पुढिल कथा॥ [illegible]ठोनि पिता दशरथ॥ शोकाकुळित जनक
जामात॥ क्षणयेक जाहाला॥८०॥ मगवसिष्ठ [illegible] श्रीरामा॥ प्रयागाप्रति जाउनि गुणग्रामा॥
उत्तरक्रिया करोनि निजधामा॥ दशरथाशि बोळविजे॥८१॥ कितेक प्राकृत कवि बोलत॥ ॥६५॥
जेपळनि पडला दशरथ॥ हेगोष्टि असंमत॥ बोलतां अनर्थ वाचेशि॥८२॥ जाचें नाव घेतां आवडि॥

Joint project of Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

२४

जिवंतधरविलक्षकोडि॥ तोआपुलापितापत्तिनिपाडि॥ काळत्रईघडेना॥८३॥ असोप्रयागाप्र
तियेउन॥ उत्तरक्रियासर्वसारुन॥ पित्याप्रतिनिजपदिंस्थापुन॥ आलेपरतोनचित्रकुटा॥८४॥
सकळऋषिआणिअयोध्याजन॥ बैसलेश्रीरामासिवेष्टुन॥ मगभरथेंघालोनिलोटांगण॥
करजोडुनिउभाठाकला॥८५॥ ह्मणेजयजयपुराणपुरुषोत्तमा॥ मायाचक्रचाळकापरब्रह्मा॥
विरंचिजनकाशिवविश्रामा॥ मंगळधामारघुराया॥८६॥ हेरामकरुणासमुद्रा॥ हेरवि
कुळटिळकाराघवेंद्रा॥ सर्वानंदनारामचंद्रा॥ त्रसापरद्राजगद्गुरु॥८७॥ हेरामरावणदर्प
हरणा॥ हेरामभवहृदयमोचना॥ हेसनकसनंदनमानसरंजना॥ निरंजनानिरोपाधि
का॥८८॥ दानवकाननवैश्वानरा॥ ममहृदयारविंदभ्रमरा॥ अज्ञानतिमिरछेदकदिवा
करा॥ समरधिरासर्वेशा॥८९॥ हेरामभक्तचातकजळधरा॥ प्रेमळचकोरवेध्यकचंद्रा॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(8) संसार गजछेदकमृगेंद्रा॥ अनंगमोहना अनंगा॥१०॥ उपवासिं मरतां चकोरा॥ त्याचेथां
॥७॥ वण्याथां वेजे विंचंद्रा॥ किं आवर्षणपडतां जळधरा॥ चातकालागिं आवे पैं॥११॥ किं चिंता
क्रांतास चिंतामणि॥ सांपडे पुर्वेपुण्यें करोनि॥ किं दरिद्रियाचे आंगणि॥ कल्पतर उग
वला॥१२॥ किं पतिव्रतेस प्राणनाथ भेटला॥ किं क्षुधितांपुढें क्षिराब्धि आला॥ किं साध
कासि निधि जोडला॥ आनंद जाला तैसा आम्हा॥१३॥ हंसें देखिला मानससरोवर॥ किं
प्रेमका भेटला उमावर॥ किं संकल्पि द्रव्य अपार॥ दुर्बळ ब्राह्मणा दिधलें॥१४॥ तैसा आ
नंद जाला मानसिं॥ आतां सत्वरच लावे अयोध्येसि॥ सांभाळावें बंधु आह्मांसि॥ श्रीद
शरथाचे निन्यायें॥१५॥ आपुलें राज्य सांभाळावें॥ गोब्राह्मणासि प्रतिपाळावें॥ आमुचे म ॥७॥
नोरथ पुरवावे॥ आतां परतावें सत्वर॥१६॥ जननि आमचि परम चतुर॥ मज देतहोति राज्यभार॥

जैसें छेदुनियां शिर ।। गुढगीयांस पुजा बांधिलि ।।९७।। पुज्यमुर्त्ति वोसंडुन ।। जैसे गुरवाचे थ
रिजे चरण ।। राजकुमर वरसांडुन ।। नवरि दिधलि अजरक्षका ।।९८।। पाडोनि देवाचें शिखर ।।
घातला भोंवता आवार ।। नागउन यात्रा समग्रा ।। अन्नछत्र घातलें ।।९९।। फणस टाकोनि
रसाळ ।। त्रितिनें घेतलें कनकफळ ।। मुक्ता कोनिले जाळ ।। गुंज जैशि घेतलि ।।१००।। गार
घेउन टाकिला हिरा ।। अंधकार घेउन त्य[illegible] दिनकरा ।। पाच भिरकाउनि सलरा ।। काचब
केंरक्षिलि ।।१।। परिस टाकुन घेतला खडा ।। पा[illegible] सदर्कौनी आणिला वेडा ।। चिंतामणि गोफ
णुन रोकडा ।। पलांडु घेतला बकेन्हि ।।२।। अमृत टाकुन घेतलें कांजि ।। कल्पद्रुम तोडुन का
विलि भाजि ।। कामधेनु त्यजुन सहडि ।। अजा पुजि आदरें ।।३।। निजसुख टाकुन घे
तलें दुःख ।। कस्तुरि टाकुन घेतलि राख ।। सोने टाकुन सुरेख ।। शेण जैसें घेतलें ।।४।। ६

सांडुनियांरायक्केकें॥आदरेंरक्षिलिंजिंकिफकें॥ ज्ञानसांडुनघेतलें॥अज्ञानखवळेंवि
॥८॥ ॥५॥जैसेंकैकैनेंकेलेंसाचार॥वनादवडोनिजगदोधार॥मजद्यावयाराजभार॥सीध्य
जालिसांक्षेपें॥६॥सर्वअपराधक्करोनिक्षमा॥अयोध्येशि-चलावेंश्रीरामा॥याउपरिज
गदात्मा॥कायबोलिलाऐकातें॥७॥सुर्यमार्गचुकेकीरलांभ्रमण॥नेत्रिंअंधखपावे
अग्न॥मरुयकांचिथडकलागोन॥जरि[illegible]पडेळ॥८॥पाषाणप्रहरलागोन॥जरिखा
युपडेमोडोन॥किपिःपलिकाशोषिसिंधुजीवन॥विजेसथांबोनमरुयकधरि॥९॥
भडाभडिलअग्निज्वाळा॥जरिकपुरलुसारहायशितळ॥हेंहिहोईलयेकवेळ॥परि
वचनाशिचळेनकेमाझ्या॥१०॥येकबाणयेकवचन॥येकपत्नीव्रतपुर्ण॥चौदावर्षे
भरलियाविण॥कदापिआगमनघडेना॥११॥ऐसेंनिश्चयाचेंवचन॥बोलताजा ॥८॥
लारघुनंदन॥दुखावलेंभरताचेंमन॥आहाकेअग्निनेंसुमनजैसें॥१२॥६४॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(१४)

मगभरथें चेतविला जातवेद॥ प्राण द्यावया जाला सिध्ध॥ ह्मणे हा देह करिन दग्ध॥ रामवियो
गमज्जन सोसवे॥७३॥ मग माहाराज वाल्मिक सुनि॥ भरथा शिये कांतिं नेउनि॥ मुळकाव्या
र्थ अवघा कानि॥ भविष्यार्थ सांगितला॥७४॥ ते अेकतां केकेसुत॥ उगा चरणीं हिंतला निवां
त॥ मग उगेन जनकजामात॥ हृदईं धरि भरतातें॥७५॥ आपुल्या हस्तें करुन॥ पुशिले भरथा
चे नयन॥ करें कुर्वाळिलें वदन॥ समाधान करि तसे॥७६॥ देव बंदिचे सोडउन॥ चौदां व
रुषांय तों परतोन॥ मग वरदहस्ते उचलुन॥ भाक दिधलि भरथातें॥७७॥ चौं वरुषें चौदा दिन॥ द॥
पंधरावे दिवशिं पुर्ण॥ माझ्या नायईल चंडकिर्ण॥ भेटे न यउन तुज लागीं॥७८॥ भरथ ह्मणे नेम
टेकलां॥ मग देह त्यागिन तत्त्वता॥ रामचरणिं ठेविला तो माथा॥ प्रेम अवस्था आधिक॥७९॥
भरथ मागुता उगेन॥ विलोकि श्रीरामाचें वदन॥ अमळ दळ राजिवनयन॥ तैसाच हृदईं

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

रेखिला ॥२०॥ भरथ बोलेस द्ददवचन ॥ मि अयोध्येशि नवजाय परतोन ॥ सकळ मंगळस्था
॥१९॥ न ॥ यजुन राहिन नंदिग्रामि ॥ २१ ॥ अवश्य ह्मणे रघुनायक ॥ मणिमय पादुका सुरेख ॥ भ
रथा सदिधल्या शोकहारक ॥ येरें मस्तकिं वंदिल्या ॥ २२ ॥ शिवमस्तकिं विराजे चंद्र ॥ तैशा
शिरिं पादुका दिसत्ति सुंदर ॥ शोकहारप [illegible]समय ॥ शितळ शरिर जाहाले ॥ २३ ॥ जैसें कंठिं
धरि तो नामसार ॥ शितळ जाला अपर्ण[illegible] ॥ तैसा जे मळ भरथ थोर ॥ अंतरिं पुर्ण निवा
ला ॥ २४ ॥ शत्रुघ्नास ह्मणे रघुनाथ ॥ तुं आणि प्रधान सुमंत्र ॥ राजभार चालवावा समस्त ॥
यथान्यायें करोनियां ॥ २५ ॥ सदा झावावे सज्जन ॥ श्रीगुरुभजनि सावधान ॥ दुरत्यागावे
दुर्जन ॥ त्यांचें अवलोकन न करावें ॥ २६ ॥ परदारा आणि परधन ॥ येथें कदा नगे विजे मन ॥ ॥१॥
वेदमर्यादा नुलंघावि पुर्ण ॥ त्रास णां तहि जालिया ॥ २७ ॥ साधु संत गो ब्राह्मण ॥ २८ ॥

108

सांचेंसदाकरावेंपाळण॥सकळदृष्टासदवडुन॥स्वधर्मपुर्णराखावा॥२८॥जरिक्लेश
काळपातला बहुत॥परिस्थिर्यनसांडावेंयथार्थ॥गुरुभजनपुण्यपंथ॥नसोडावासर्वथा॥
॥२९॥कथाकिर्त्तनश्रवणपुराण॥कायाकर्मावाचेणेंकरुन॥आपुलावर्णाश्रमपुर्ण॥सर्व
थाहिनसांडावा॥३०॥संतांच्यानकरावामानभंग॥हरिभजनिझिजवावेंआंग॥सोडुन
सकळकुमार्ग॥सन्मार्गेंचिवर्त्तावें॥३१॥ ... चेआशिर्वाद घ्यावे॥वर्मेकोणाचेंनबो
लावें॥विश्वअवघेंजाणावें॥आत्मस्वरुपनिर्धारें॥३२॥सत्संगधरावाआधि॥नायकावि
दुर्जनाचिबुध्यि॥कामक्रोधादिकवादि॥दमावेनिजपराक्रमें॥३३॥मिजालोंसज्ञान॥हा
नधरावाअभिमान॥निनोंदेपराचेंहेळण॥नकरावेंसहसाहि॥३४॥शमदमादिकसा
धनें॥दुरनकरावींसाधकानें॥जनजालिजेआडवाटेनें॥सांमार्गदावि जे॥३५॥क्षणेक

(11)

ज्याणो न संसार ॥ सांडावा विषयावरिल आदर ॥ सद्गुरुवचनिं सादर ॥ चित्त सदा ठेविजे ॥ ३६ ॥
॥१०॥ शोकमोहाचे चपेटपुर्ण ॥ भोगिं आदळतियेउन ॥ विवेकें कोडणपुढें करुन ॥ ज्ञानशस्त्र योजा
वें ॥ ३७ ॥ कामक्रोध मदमछर ॥ हय यहा येउं न द्यावे तस्कर ॥ आयुष्य क्षणिक ज्याणोनि संसार ॥
सारासार विचारावें ॥ ३८ ॥ दैवें आलें भाग्य यथोर ॥ त्याचा गर्व न धरावा अणुमात्र ॥ येकदां
चगेलें समय ॥ कदां धिर न सांडावा ॥ [illegible] कृपनाम्न कृपानिधान ॥ वर्षत्त स्वाल्हि म
ज्ञाळ पुर्ण ॥ तें सुमंत भरथ शत्रुघ्न ॥ कर्णसुतिं कस सांगितलि ॥ ४० ॥ शब्दामृत वर्षे रामचं
द्र ॥ निवाले भरथ कर्णचकोर ॥ किं रामवच[illegible]रसागर ॥ उपमन्यसा चार भरथ तेथें ॥ ४१ ॥
सुर्य उगवतां निसैरे तमजाळ ॥ तैसें श्रीरामवचनें चोखळ ॥ मग भरथ परतोनि तात्काळ ॥ ॥१०॥
नंदिग्रामिं राहिला ॥ ४२ ॥ करुन मातेचें समाधान ॥ सकळ ब्राह्मण प्रजाजन ॥ सुमंत आणि शत्रुघ्न ॥

11A

गेलेपरतोन अयोध्ये ॥४३॥ श्रीरामपादुकासिंव्हासनि ॥ शत्रुघ्न वरि छत्र धरुनि ॥ मगरा
ज्य चालवि अनुदिनि ॥ नामस्मरणि सावध ॥४४॥ क्षणक्षणा येत नंदिग्रामाशि ॥ माणुस
जात अयोध्येशि ॥ सकळ पृथ्विच्या राज्याशि ॥ धाक भरथ शत्रुघ्नाचा ॥१४५॥ प्रतिसंवछ
रिं कर भार ॥ भुपाळ देत समग्र ॥ असा नंदिग्रामि विर भरथ ॥ निर्विकार बैस
ला ॥४६॥ नंदिग्रामा जवळ अरंण्यात ॥ पर्णकुटि करुन राहिला भरथ ॥ श्रीरामपादुका
विराजत ॥ रात्रदिवस मस्तकि ॥४७॥ ऐसा वडिल श्रीरामभक्त ॥ तेहि भरथा ऐसे विरक्त ॥
कामकामिनि ग्रहसुत ॥ त्याग करुन बैसले ॥४८॥ वटदुग्धें जटा वळुनि ॥ सकळ मंगळ
भोग त्यजुनि ॥ वल्कले वेष्टुन त्रणासनि ॥ बैसले ध्यानि रामाचे ॥४९॥ नक्षत्रां तजै साचं
द्रा ॥ तैसा मध्यें भरथ साचार ॥ रात्रदिवस राम चरित्र ॥ भरथ सांगे समस्तांते ॥१५०॥

किंवामानससरोवरिं।। बैसतिराजहंसाचियाहारि।। भरथाभोंवत्यात्याचपरि।। वेष्टुनियां
।।श्री।। बैसले।।५१।। श्रीधरह्मणेश्रोतयांसमस्तां।। चित्तद्यावेंपुढिलियाश्लोकार्था।। रघुनाथचि
त्रकुटिंअसतां।। कायकथावर्तलि।।५२।। कोणिचिंडालबर्बरह्मणेमोदुस्स।। उघडवांपंडित्तपावसि
संतोष।। इतरकुमतिमतिमंदास।। रजपरिक्षानकळेह।।५३।। असोचित्रकुटिंअसतांर
घुनंदन।। मिळोनबहिर्मुखब्राह्मण।। ह्मणतिरामातुजायेंयेथुन।। आह्मासविघ्नयेतसेतु
झेनि।।५४।। तुझिस्त्रीपरमसुंदर।। न्यावयासपतिपैंअसुर।। वाल्मिककथाव्यसा
चार।। ऐसेंचिअसेंजाणपां।।५५।। वधि[illegible]तोआलिसाचार।। त्रिशिरादुषणआणि
खर।। दळभारयेथेंयेणार।। तुजकरितांरघुविरा।।५६।। ह्मणोनिविघ्नेंयेतितुजपाशि।। ।।श्री।।
येथुनजायेंनिश्चयेंशि।। नाहिंतरिआह्मिआश्रमासि।। त्यागुनजाउंनिर्धारें।।५७।। ६।।

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

12A

श्रीरामह्मणे ब्राह्मणालागुनि।। तुह्मिंनिश्चितअसावेंअंतःकर्णि।। मिकाळिंहिफोडिनसमरं
गणि।। राक्षसगण्यकोणतथें।।५८।। परमअविश्वासिब्राह्मण।। ह्मणतियेथेंविघ्नंयेतिदा
रूण।। हाआपुलिस्त्रिराखेलपुर्णो।। किंआह्मालागिरक्षिलहा।।५९।। हात्यांशिनपुरेसम
रंगणिं।। च्यारकोडिज्ञातिलसरानि।। ये[बो]लाचाविश्वासधरुन।। कदायेथेंनराहा
वें।।६०।। मगसकळिंकरोनियेकविचार।। रात्रेचउठोनसमग्र।। कुटुंबेंघेउनिसाचा
र।। गेलेविप्रपळोनि।।६१।। उपरिप्रातःकाळिंउठोन।। श्रीरामपाहेऋषिजन।। तंवतेरा
त्रिचगेलेपळोन।। राजिवनयनकायकरि।।६२।। येकवाल्मिकउरलापुर्ण।। जोमहा
हांराजतपोधन।। भुतभविष्यवर्तमान।। त्रिकाळज्ञानज्याशि।।६३।। वायुसंगेंउडेत्र
ण।। परिनचळेनसंडिस्थान।। किंरणमंडळसोडुन।। रणशुरजैसापळेना।।६४।।

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(13) तैसा वाल्मिक उत्तम जाण ॥ जेणें आधिंच कथिलें रामायण ॥ इतर बहि मुखें ब्राह्मण ॥
॥१२॥ रामनिधान नो करवति ॥ ६५ ॥ ब्रह्मयानये तो रघुनिर ॥ आचार तिन का अनाचार ॥ कर्म तें
चित्र म थोर ॥ पिशाच नर तेच पै ॥ ६६ ॥ तेणे केलें वेदपठन ॥ करतळामळ शास्त्र प्रमाण
परि ते मद्यपियाचें भाषण ॥ राघविस्मरण जरि घडलें ॥ ६७ ॥ जैसि मुग्धा बलि सलक्षणि ॥
परम सुंदर चातुर्य खाणि ॥ परि मन नाहिं पति सजनि ॥ तरि सर्व हि वृथा गेलें ॥ ६८ ॥
खर पृष्ठीशि चंदन देख ॥ परि नेणे तो सुवास सुख ॥ षड्रसिं फिरवि जेव्हर विपाक ॥
परिस्वाद नेणे तो ॥ ६९ ॥ कृपा न करितां शिवरा ॥ काय साव्यर्थ तो विचार ॥ याचें ज्ञा
न न्हे कर कर ॥ जैसें किर अनुवादति ॥ ७० ॥ तेणे केलें तिर्थाटण ॥ होय चतुः षष्टि ॥१२॥
कळा प्रविर्ण ॥ तेणें केलें जे कितन ॥ ते जाण गायन गोरियांचे ॥ ७१ ॥ असो रघुपतिसि सोडुनि वि
प्र ॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

13A

पक्षोनगेलेसमग्र॥ जगद्वंद्यरघुविर॥ त्याचेंस्वरूपनेणानियां॥७२॥आतांआसोबहुल
भाषण॥ श्रीरामचित्रकुटत्यागुन॥ वाल्मिकऋषिसनमुन॥ दंडकारण्याचालिला॥७३॥
रामविजयग्रंथअखंड॥ येथेंसंपलेंअयोध्याकांड॥ आतांअरण्यकांडप्रचंड॥ सुरस
असेबहुलपुढें॥७४॥ रामविजयक्षिरसागर॥ दृष्टांतरत्नेंनिघतिअपार॥ संतश्रोतेनि
र्जर॥ अंगिकारोतसर्वदां॥७५॥ ब्रह्मानंदरविकुळभुषण॥ श्रीधरवरदाशितादिज
वना॥ पुढेंअरण्यकांडरचना॥ बोलावेंआतायेथुनि॥७६॥ रामविजयग्रंथसुंदर॥ स
मंतवाल्मीकनाटकाधार॥ सदापरिसोतभक्तचतुर॥ द्वादशोध्यायगोडहा॥१७८॥०॥

॥१३॥

॥श्रीरामविजय [illegible] शमोध्यायसमास॥

॥१३॥

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com